

Version 1.0

Nõuetekohase hoolsuse juhend metsamajandajatele

NÕUETEKOHASE HOOLSUSE
TÖÖVAHENDID

Käesoleva töövahendi on koostanud NEPCon projekti „Seadusliku puidukaubanduse toetamine“ raames, mida on rahastatud Euroopa Liidu programmist LIFE ja Ühendkuningriigi valitsuse antavast Ühendkuningriigi abist, samuti Taani välisministeeriumi välisabiagentuuri DANIDA rahastatud projekti „Soja, palmiõli ja veiste vastutustundlik hankimine“ raames.

NEPCon on võtnud vastu nn vabavara poliitika, et jagada kõiki materjale, mis NEPConis koostatakse jätkusuutlikkuse edendamiseks. Käesoleva töö avaldamise aluseks on litsents Creative Commons Attribution Share-Alike 3.0. Käesolevaga antakse igäühele, kes saab käesoleva dokumendi koopia, luba tasuta ja piiranguteta dokumendiga tegeleda, sealhulgas piiramatud õigused dokumendi koopiaid kasutada, kopeerida, muuta, ühendada, avaldada ja/või levitada järgmistel tingimustel: igale koopiale või dokumendi olulisele osale lisatakse eespool esitatud autoriõiguse märged ja käesolev loomärged. Oleme tänulikud, kui saadate meile koopia igast muudetud versioonist.

Euroopa Komisjoni toetus käesoleva väljaande avaldamisele ei tähenda kinnituse andmist selle sisule, mis kajastab üksnes autorite seisukohta, ning komisjon ei vastuta väljaandes sisalduva teabe kasutamise eest, olenemata viisist, kuidas seda tehakse.

Materjali väljaandmist on rahastatud Ühendkuningriigi valitsuse antavast Ühendkuningriigi abist, kuid selles avaldatud seisukohad ei pruugi kajastada Ühendkuningriigi valitsuse ametlikku poliitikat.

Taani välisministeeriumi välisabiagentuur DANIDA on toetanud materjali koostamist, kuid ei vastuta selles esitatud vaadete või väidete eest.

Sisukord

Lühendid	4
Käesoleva juhendi kasutamisest.....	4
Sissejuhatus	5
Puiduga seotud õigusaktid.....	5
Teabeallikad.....	5
Metsamajandaja roll.....	5
Puidu laskmine reguleeritud turule	5
Nõuetekohane hoolsus	6
Ostjatele olulise teabe pakkumine.....	6
Seadusliku puidu määratlus.....	6
Nõuetekohase hoolsuse juhend metsamajandajatele	7
1. Kvaliteedijuhtimise süsteem	7
1.1. Pühendumine – puidupoliitika kehtestamine.....	7
1.2. Vastutusalade määratlemine ja töötajate koolitamine	7
1.3. Kirjalike protseduuride kehtestamine	7
1.4. Tulemuslikkuse jälgimise süsteemi kehtestamine	8
1.5. Vaidluste lahendamise poliitika koostamine.....	8
1.6. Ulatuse kindlaksmääramine	8
2. Metsa tasandi teave	8
2.1. Metsamajandamisüksust käsitlev teave	8
2.2. Kohaldatavate õigusaktide loetelu koostamine.....	8
2.3. Õigusaktidega nõutavad dokumendid	9
3. Riskihindamine	10
3.1. Olemasoleva riskiteabe läbivaatamine ja dokumenteerimine.....	10
3.2. Riski määratlemine metsa tasandil.....	10
3.3. Riskihindamise järelduse dokumenteerimine	11
4. Riski vähendamine	12
4.1. Riskivähendamismeetmete kindlaksmääramine ja rakendamine	13
4.2. Riskivähendamismeetmete tulemuslikkuse hindamine	13
1. lisa. Metsa tasandi kontrolli juhised.....	15
Kontrolli eesmärgid	15
Ulatus	15
Ettevalmistused.....	15
Hindamisnõuded.....	16
Audiitori pädevus.....	16

Vastavushindamine	17
Aruanne	17

Lühendid

NHS:	nõuetekohase hoolsuse süsteem
EUTR:	ELi puidumäärus
FLEGT:	metsaõigusnormide täitmise järelevalve, metsahalduse ja puidukaubanduse programm
MMÜ:	metsamajandamisüksus
GFR:	maailma metsaregister

Käesoleva juhendi kasutamisest

Juhendis antakse metsamajandajatele, nende alltöövõtjatele ja teistele metsamajandajatega seotud üksustele ülevaade nõuetekohase hoolsuse süsteemi (NHS) rakendamisest. Juhendi eesmärk on kirjeldada etappide kaupa, kuidas rakendada riskipõhist nõuetekohase hoolsuse süsteemi, et vähendada metsamajandajate puhul oluliste õiguslike nõuete rikkumise riski.

Märkus. Dokumendis kasutatakse järgmisi sümboleid.

Nõuetekohase hoolsuse protsessi teatud etappides vajalikud töövahendid.

Juhised kasutajale ja konkreetne vajalik teave.

Vastutuse välistamine: NEPConi nõuetekohase hoolsuse süsteemi (NHS) eesmärk on aidata ettevõtjatel maandada ebaseaduslikult üles töötatud, transporditud, ostetud või müüdüd metsasaaduste hankimise, tootmise ja müümise riski. NHSi kasutamise eest vastutab isik või juriidiline üksus, kes süsteemi kasutab. NEPCon ütleb lahti igasugusest vastutusest, mis tuleneb süsteemi kasutamisest, ega võta vastutust mis tahes kahju eest, mille võib põhjustada NEPConi NHSi kasutamine.

Sissejuhatus

Puiduga seotud õigusaktid

Nii EL, Austraalia kui ka USA on vastu võtnud õigusakti, mille eesmärk on tõkestada kauplemist ebaseaduslikult üles töötatud puiduga.

Nende kolme õigusaktiga on keelatud lasta turule puitu, mille ülestöötamisel, mille transpordil või millega kauplemisel on rikutud kehtivaid õigusnorme. Lisaks sisaldavad need samaväärseid nõudeid riskipõhise nõuetekohase hoolsuse (ehk hoolsuskohustuse) süsteemi rakendamiseks, millega soovitakse minimeerida ohtu, et ELi, USA või Austraalia turule lastakse ebaseaduslikult üles töötatud puitu.

Metsamajandajatele või organisatsioonidele, kes tegelevad puidu üles töötamisega väljaspool reguleeritud turge tähendavad nende turgudega seotud kohustused, et puidu ostjad nõuavad lisatagatist puidu ebaseadusliku ülestöötamise riski maandamise kohta. Seega aitab juhendi kasutamine metsamajandajatel kavandada ja rakendada süsteemi, mis võimaldab kontrollida vajalike õiguslike nõuete täitmist, vähendada õigusrikkumiste riski ning teha ostjatele kättesaadavaks vajalikud andmed ja dokumendid.

Metsamajandajad, kes tegutsevad reguleeritud turgudel, võivad kasutada juhendit selleks, et täita õiguslike nõudeid nõuetekohase hoolsuse süsteemide rakendamiseks või hoolsuskohustuse täitmiseks.

Teabeallikad

Euroopa Liidu puidumäärus (EUTR):

http://ec.europa.eu/environment/forests/timber_regulation.htm

Austraalia ebaseadusliku metsaraie keelustamise seadus (AILPA):

<http://www.agriculture.gov.au/forestry/policies/illegal-logging>

USA Lacey seadus:

https://www.aphis.usda.gov/aphis/ourfocus/planthealth/import-information/SA_Lacey_Act

Metsamajandaja roll

Puidu seadusliku ülestöötamise tagamiseks on esmajoones vajalik, et metsade majandamine, puidu ülestöötamine ja transport ning sellega kauplemine vastavad ülestöötamise riigis või piirkonnas kohaldatavatele õiguslikele nõuetele.

Metsamajandajal, kes on iga puidu tarneahela esimene lüli, on seega väga oluline roll õigusnormidele vastavuse dokumenteerimisel ning vastavust käsitleva teabe edastamisel tarneahela järgmistele lülidele, s.t puidu töötlejatele ja ostjatele.

Puidu laskmine reguleeritud turule

Mõned metsamajandajad lasevad puitu otse reguleeritud turgudele. Puidu turule laskmine tähendab, et juriidilisest või füüsilisest isikust ettevõtja (metsamajandaja või

töötaja), kes on kasvavate puude omanik nende üles töötamise ajal, muudab puidu või puidutooted kättesaadavaks kaubandusliku tegevuse jaoks.

Kui ettevõtja ei lase puitu või puidutooteid otse reguleeritud turule, on materjali ametlik turule laskja organisatsioon, kes impordib puidu või puidutooted reguleeritud turule ning vastutab seega ebaseadusliku ülestöötamise, transpordi või kauplemise riski maandamise eest. Sellised ettevõtjad peavad nõuetekohast hoolsust kasutades vähendama riski, et puit võib olla ebaseaduslik. Nõuetekohase hoolsuse süsteem (NHS) on süstemaatiline teabe kogumise, riski hindamise ja vajadusel selle riski minimeerimise viis.

Nõuetekohane hoolsus

Nõuetekohane hoolsus ehk hoolsuskohustus tähendab ebaseaduslikult üles töötatud, transporditud, ostetud või müüdud puidu hankimise või tootmise riski süstemaatilist hindamist ja juhtimist.

Paljudel juhtudel kasutatakse nõuetekohast hoolsust tarneahela üksuste puhul, kuid riskipõhist lähenemist võib olla kasulik rakendada ka ebaseadusliku raie riski vähendamiseks metsa tasandil.

Ostjatele olulise teabe pakkumine

Metsamajandaja jaoks on nõuetekohase hoolsuse oluline osa võime edastada ostjatele teavet puitmaterjalide kohta. Selline teave võib sisaldada raiekohta, puuliike ja kogust ning andmeid selle kohta, kuidas on tagatud metsamajandamise ja ülestöötamise vastavus kohaldatavatele õigusnormidele.

Seadusliku puidu määratlus

Käesolevas juhendis tähendab termin „seaduslikult üles töötatud“ seda, et puit on üles töötatud, transporditud ja sellega on kaubeldud **kooskõlas õigusaktidega, mida kohaldatakse puidu ülestöötamise kohas.**

Metsamajandamise ja puidu ülestöötamise suhtes oluliste õiguslike nõuete terviklik määratlus sisaldab järgmist.

1. Metsa ülestöötamise õiguslik alus

- 1.1 Maa valdus- ja majandamisõigused
- 1.2 Kontsessioonilepingud
- 1.3 Metsamajandamise ja ülestöötamise kavandamine
- 1.4 Raieload

2. Maksud ja tasud

- 2.1 Maksude, kasutusvalduse ja raieõiguse tasude maksmine
- 2.2 Käibemaks ja teised müügitasud

3. Puidu ülestöötamine

- 3.1 Puidu ülestöötamise eeskirjad
- 3.2 Kaitstavad alad ja liigid
- 3.3 Keskkonnanõuded
- 3.4 Tervis ja ohutus
- 3.5 Seaduslik töötamine

4. Kolmandate isikute õigused

- 4.1 Tavaõiguslikud õigused
- 4.2 Vaba eelnev ja teadlik nõusolek
- 4.3 Põlisrahvaste ja tavale tuginevate rahvaste õigused

5. Kauplemine ja transport

- 5.1 Arvestus puuliigi, koguse ja kvaliteedi alusel
- 5.2 Kauplemine ja transport
- 5.2 Tehingud *offshore*-äriühingutega ja siirdehinnad
- 5.4 Tollieeskirjad
- 5.5 CITES

Nõuetekohase hoolsuse juhend metsamajandajatele

1. Kvaliteedijuhtimise süsteem

Nõuetekohane hoolsus tähendab süsteemide ja protseduuride järjepidevat rakendamist. Allpool esitatud juhised järgivad seetõttu standardset lähenemist nõuetekohase hoolsuse rakendamisele metsa tasandil.

1.1. Pühendumine – puidupoliitika kehtestamine

Koostage poliitika, mille alusel ettevõttes järjekindlalt rakendatakse nõuetekohast hoolsust. Poliitika peaks kinnitama juhatust.

Kasutage **poliitika malli DD-03** ja kohandage seda oma organisatsioonile.

1.2. Vastutusalade määratlemine ja töötajate koolitamine

Määrake vastutus konkreetsete tegevuste eest asjakohastele isikutele või ametikohtadele, et nõuetekohase hoolsuse süsteemi laitmatult rakendada. Üldvastutus NHSi eest määratakse samuti ühele isikule.

Vastutusalad tuleks määrata isikutele või ametikohtadele, kellel on ülesande täitmiseks vajalik pädevus. Määratud isikutel peavad olema piisavad volitused ja NHSi tulemuslikuks rakendamiseks sobivad korralduslikud vahendid (juurdepääs vahenditele).

Töötajate vastutusalad saab kindlaks määrata ja dokumenteerida **metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mallis (DD-12)**.

1.3. Kirjalike protseduuride kehtestamine

Koostage kirjalikud protseduurid, mis käsitlevad kõiki kohaldatavaid nõudeid, ja laske need allkirjastada juhatusel.

Võtke aluseks **metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12)** ja kohandage seda oma organisatsioonile.

1.4. Tulemuslikkuse jälgimise süsteemi kehtestamine

Kehtestage süsteem kohaldatavate õiguslike nõuete täitmise jälgimiseks. Süsteem peaks sisaldama sisejärelvalvet, et tagada järjepidevad tulemused ja võimekus võimalike puudustega tegeleda. Sisejärelvalve süsteemi keerukus peaks vastama metsamajandaja suurusele ja tegevusulatusle.

1.5. Vaidluste lahendamise poliitika koostamine

Organisatsioon peaks kvaliteedijuhtimise süsteemi osana koostama ja rakendama vaidluste lahendamise poliitika.

Võtke aluseks **metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12)** ja kohandage seda oma organisatsioonile.

1.6. Ulatusse kindlaksmääramine

Ulatusse kindlaksmääramine on nõuetekohase hoolsuse protsessi keskne tegevus. Vaja on saada selge ülevaade aladest, toodetest ja liikidest, mida hõlmab organisatsiooni nõuetekohase hoolsuse süsteem.

2. Metsa tasandi teave

Metsamajandaja esmatähtis tegevus nõuetekohase hoolsuse süsteemis on tagada juurdepääs teabele oma metsamajandustööde kohta. Teave peab olema kättesaadav sellisel tasemel, mis võimaldab tuvastada madala riski või kehtestada riski vähendamise/ohjamise meetmed.

2.1. Metsamajandamisüksust käsitlev teave

Dokumenteerige kogu oluline teave majandatava ala kohta. Majandatava ala ülevaade ja ala käsitlev teave peaks sisalduma toimikus ja olema audiitoritele taotluse korral kättesaadav.

Dokumenteerida tuleb järgmine teave.

- Õigusaktidega nõutavad metsamajandamisdokumendid ja -kavad
- Müüdü tootetüübid
- Üles töötatud ja müüdü materjali puuliigid ja mahud
- Metsamajandaja kaardid ja metsamajandamisüksuste kirjeldus
- Töövõtjate nimekiri
- Ostjad
- Sertifitseerimise/kontrolli teave

2.2. Kohaldatavate õigusaktide loetelu koostamine

Selleks et metsamajandaja saaks metsa majandada vastavalt asjakohastele õigusnormidele, on tal vaja teada õiguslikke nõudeid, mida kohaldatakse metsamajandamise, metsasaadustega kauplemise ja nende veo suhtes.

Sellise teabe olemasolu tagamiseks peaksite hindama kohaldatavat õiguslikku raamistikku ning tagama, et juhatus, asjaomased töötajad ja alltöövõtjad teavad kõiki õigusakte ja eeskirju.

NEPCon avaldab puidu seaduslikkuse riskihinnangud, mis sisaldavad kohaldatavate õigusaktide loetelusid, riski veebiplatvormil (Online Risk Platform, www.nepcon.org).

Metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12) sisaldab lisa, mida saab kasutada asjakohaste õigusaktide ja eeskirjade loetlemiseks.

2.3. Õigusaktidega nõutavad dokumendid

Olenevalt riigist ja majandatava metsamajandamisüksuse tüübist kehtivad erinevad õiguslikud nõuded selle kohta, millised dokumendid peavad metsamajandajal olema, et tema tegevus oleks seaduslik.

Tabel 1. Dokumentide näited viie peamise seaduslikkuse kategooria kohta.

Seaduslikkuse kategooria	Dokumentitüüp
1. Dokumendid, mis käsitlevad õigust töötada üles puitu seadusega määratletud piirides	Omandi- või kasutusõigust tõendavad dokumendid, lepingud või kontsessioonilepingud, kontsessiooni litsents, kontsessiooniala kaardid, raieload jms.
2. Ülestöötamisõiguse ja puidu eest tehtavad maksed, sealhulgas puidu ülestöötamisega seotud maksud	Lepingud, raieluba, pangateatised, käibemaksu dokumendid, kviitungid jms.
3. Puidu ülestöötamine, sealhulgas keskkonna- ja metsaõigus ka metsa majandamise ja bioloogilise mitmekesisuse kaitse osas, kui see on otseselt seotud puidu ülestöötamisega;	Ametlikud auditaruanded, keskkonnaloa, kinnitatud raiekavad, raieload, raielangi üleandmise-vastuvõtmise aktid, avalikustatud teave range õigusliku järelevalve ning puidu jälgimise ja kontrolli protseduuride kohta, ülestöötamisriigi pädevate asutuste väljastatud ametlikud dokumendid jms.
4. Kolmandate isikute sellised seadusest tulenevad kasutus- ja valdusõigused, mida puidu ülestöötamine mõjutab	Keskkonnamõju hinnangud, keskkonnajuhtimiskavad, keskkonnaauditite aruanded, ühiskondliku vastutuse kokkulepped, eriaruanded valduste ja õigustega seotud nõuete ja konfliktide kohta.
5. Kaubandus ja tollindus, juhul kui on seotud metsandussektoriga	Üldkättesaadavad paber kandjal või elektroonilised dokumendid, nt veoload, metsamaterjali väljaveo load, lepingud, pangateatised, müügiarved, impordiload, ekspordiload, eksporditollimaksu kviitungid, ekspordikeelu loetelud, ekspordikvoodid jms.

Metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12) sisaldab lisa, mida saab kasutada õigusaktidega nõutavate asjakohaste dokumentide loetlemiseks.

3. Riskihindamine

Riskihindamise eesmärk on teha kindlaks kohaldatavate õigusnormide rikkumise riski olemasolu järgmistel juhtudel:

1. õigusrikkumise risk seoses **metsamajandamis-** ja raietöödega;
2. õigusrikkumise risk metsamaterjaliga seotud **kauplemise ja vedude** käigus;
3. **materjali segamise risk:** Kui ettevõttes käideldakse puitu, mis on saadud teistelt metsamajandajatelt, kes ei ole ettevõtja otsese kontrolli all, võivad esineda riskid, mis on seotud ettevõtja enda metsamaterjali ja muu metsamaterjali segamisega transpordi või müügi käigus (kui on kohaldatav)¹.

3.1. Olemasoleva riskiteabe läbivaatamine ja dokumenteerimine

Riigi tasandil on erinevaid teabeallikaid metsandussektoriga seotud riskide kohta. Olemasolevat teavet tuleks hinnata ja arvesse võtta ettevõtte konkreetsete tegevustega seotud riskide hindamisel.

Metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12) sisaldab lisa, mida saab kasutada riskide kindlakstegemise tulemuste dokumenteerimiseks iga õigusliku alamkategorias kohta.

Teavet riigi tasandi riskide kohta sisaldavad puidu seaduslikkuse riskihinnangud, mis on kättesaadavad riski veebiplatvormil (www.nepcon.org) ja mida tuleks kasutada tutvumiseks riigi tasandi riskidega ja kohaldatavate õigusaktide loeteludega.

Riigi tasandi riskihinnangut tuleks kasutada metsa tasandi riski hindamiseks. Kui mingis õiguslikus kategoorias või alamkategorias on riigi tasandil kindlaks tehtud määratletud risk, tuleks konkreetset teemat metsa tasandil väga hoolikalt hinnata.

Juhtudel, kui metsamajandaja muudab riigi tasandi riskihindamise tulemusena kindlaks tehtud riski taset, tuleb esitada mõjuv põhjendus.

Isegi kui riigi tasandi riskihinnangus on kindlaks tehtud madal risk, peaks metsamajandaja korraldama metsa tasandi riskihindamise, et võtta arvesse konkreetseid probleeme, mis võivad tegelike metsatööde käigus esile tõusta.

3.2. Riski määratlemine metsa tasandil

¹ See oleks oluline ainult juhul, kui metsamajandaja käitleb oma tegevuse osana puitu, mis pärineb muudelt aladelt või muudest allikatest. Sel juhul peab nõuetekohase hoolsuse süsteem sisaldama ka riskihindamist ja tarneahela kontrolli.

Kui on õiguskategooriaid, milles riigi tasandi riskihindamise käigus on kindlaks tehtud määratletud risk, on vaja korraldada nende probleemide hindamine metsa tasandil, et otsustada, kas need kujutavad ettevõtja jaoks riskivaldkondi ning mida saab teha nende riskide juhtimiseks või vähendamiseks.

Metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12) sisaldab lisa, mida saab kasutada riskide määratlemise tulemuste dokumenteerimiseks.

Riskihindamise tulemuseks on järeldus madala või määratletud riski kohta.

Tuleb märkida, et isegi kui riigi tasandi riskihinnang sisaldab kohaldatavate õigusaktide rikkumise määratletud riski, ei pruugi seda metsamajandusettevõttes esineda.

Põhimõtteliselt sisaldab metsa tasandi riskihindamise protsess iga seadusliku puidu määratluses loetletud õiguskategooriaga seotud riski hindamist vastavalt järgmisele:

1. Metsa ülestöötamise õiguslik alus

- 1.1 Maa valdus- ja majandamisõigused
- 1.2 Kontsessioonilepingud
- 1.3 Metsamajandamise ja ülestöötamise kavandamine
- 1.4 Raieload

2. Maksud ja tasud

- 2.1 Maksude, kasutusvalduse ja raieõiguse tasude maksmine
- 2.2 Käibemaks ja teised müügi maksud

3. Puidu ülestöötamine

- 3.1 Puidu ülestöötamise eeskirjad
- 3.2 Kaitstavad alad ja liigid
- 3.3 Keskkonnanõuded
- 3.4 Tervis ja ohutus
- 3.5 Seaduslik töötamine

4. Kolmandate isikute õigused

- 4.1 Tavaõiguslikud õigused
- 4.2 Vaba eelnev ja teadlik nõusolek
- 4.3 Põlisrahvaste ja tavale tuginevate rahvaste õigused

5. Kauplemine ja transport

- 5.1 Arvestus puuliigi, koguse ja kvaliteedi alusel
- 5.2 Kauplemine ja transport
- 5.2 Tehingud *offshore*-äriühingutega ja siirdehinnad
- 5.4 Tollieeskirjad
- 5.5 CITES

Metsamajandaja tegevustega seotud õigusrikkumiste riski tuleks hinnata igas eespool nimetatud kategoorias ja alamkategoorias. Nagu eespool mainitud, tuleks erilist tähelepanu pöörata valdkondadele, milles riigi tasandi riskihindamise tulemusena on leitud määratletud risk. Soovitatav on siiski hinnata kõiki õiguskategooriaid, et teha kindlaks võimalik õigusrikkumiste risk metsa majandamisel ning metsasaaduste transpordil ja nendega kauplemisel.

3.3. Riskihindamise järelduse dokumenteerimine

Dokumenteerige kõik riskihindamise põhjal tehtud järeldused. Järeldused tuleb teha metsamajandaja tegelike metsamajanduslike, veo- ja kauplemistegevuste objektiivse hindamise alusel. Kõikides valdkondades, kus leitakse tegelikud või võimalikud õigusrikkumised, tuleb kinnitada määratletud risk.

Metsamajandaja nõuetekohase hoolsuse protseduuri mall (DD-12) sisaldab lisa, mida saab kasutada riskihindamise tulemuste dokumenteerimiseks.

4. Riski vähendamine

Mis tahes toodete või tarneahelate puhul, mille riskitase on „määratletud risk“, on vajalikud riski vähendamise meetmed. See tähendab ka, et metsamajandaja metsa tasandi nõuetekohasuse probleemide kontrollimisel tuleb keskenduda määratletud riskiga valdkondadele.

4.1. Riskivähendamismeetmete kindlaksmääramine ja rakendamine

Kui on jõutud järeldusele, et metsamajandaja teatavate tegevustega seondub kohaldatavate õiguslike nõuete rikkumise risk või need tegevused ongi vastuolus õiguslike nõuetega, on vaja võtta meetmeid nende riskide maandamiseks.

Põhimõtteliselt seisneb riski vähendamine metsa tasandil selliste süsteemide rakendamises, millega tagatakse, et metsamajandaja järgib õiguslikke nõudeid, samuti metsamajandusliku tegevuse järjekindla õigusaktidele vastavuse järelevalve süsteemi rakendamises.

4.2. Riskivähendamismeetmete tulemuslikkuse hindamine

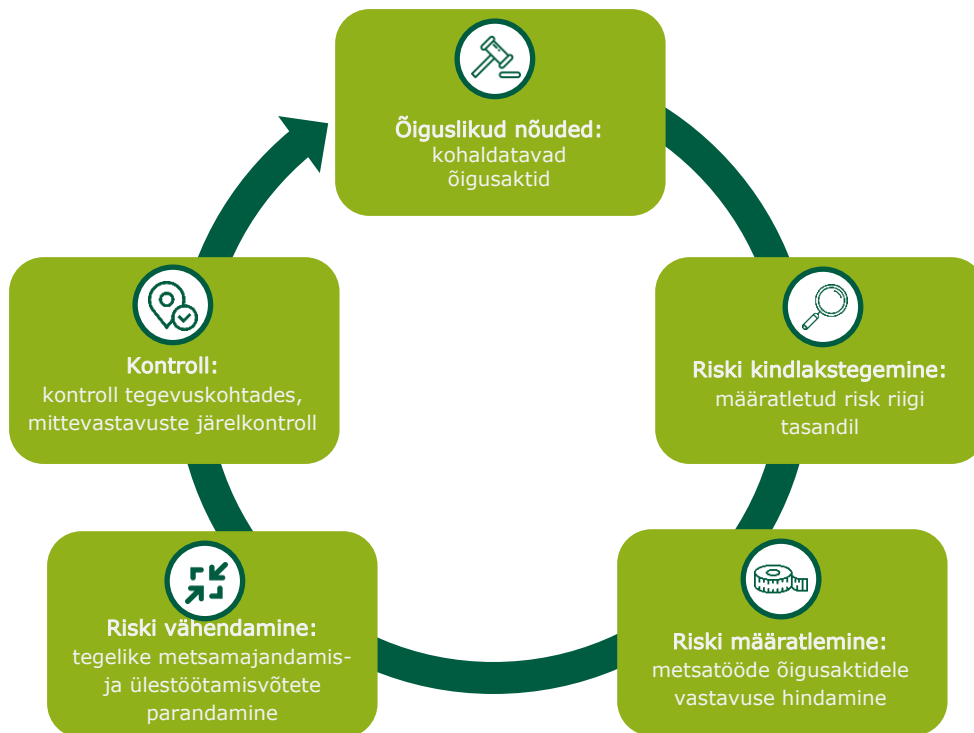
Pärast riskivähendamismeetmete rakendamist hinnake korrapäraselt nende tulemuslikkust.

Tabel 2. Riskide, vähendamismeetmete ja kontrollimeetmete näited

Määratletud risk	Vähendamismeetmed	Kontrollimeetmed
Metsa tasandil tavaõiguslike õiguste rikkumise risk	Tegelege õigusliku mittevastavusega, tagades, et mittevastavuse kõrvaldamise võtted austavad tavaõiguslikke õigusi	Kohapealne audit, huvirühmadega konsulteerimine, intervjuud, dokumentide läbivaatus.
Keskkonnanõuetest õigusaktidest tulenevate raie-eeskirjade rikkumise risk	Metsamajandaja korrigeerib metsa ülestöötamise võtteid, et täita õigusaktides sätestatud nõudeid.	Metsa tasandi kontrollauditid, mis käsitlevad vastavust keskkonnanõuetele.

1. lisas on lühidalt esitatud juhised selle kohta, kuidas kasutada metsa tasandi kontrolli õigusaktidele vastavuse kontrolli ja riskivähendamismeetmete tulemuslikkuse hindamise vahendina.

Joonis 1. Riskihindamise, riski vähendamise ja kontrolli protsess

1. lisa. Metsa tasandi kontrolli juhised

Metsamajandaja võib kasutada ettevõttesiseseid kontrolliauditeid, et teha kindlaks, kui tulemuslikud on riskivähendamismeetmed olnud õigusaktidele mittevastavuste kõrvaldamisel. Metsa tasandi kontrollil võib samuti olla osa üldises metsamajandaja tegevuste õigusaktidele vastavuse järelevalves.

Seetõttu võib kontroll olla tähtsal kohal kogu nõuetekohase hoolsuse protsessis.

Metsa tasandil kontrolli korraldamisel ja tulemuste süstemaatilisel dokumenteerimisel on abiks *kontrolliaruande mall (DD-14)*.

Kontrolli eesmärgid

Kontrollil võib olla kaks eesmärki.

1. Kontrollida võimalike õigusaktidele mittevastavuste olemasolu või puudumist metsamajandusettevõttes riskihindamise käigus kindlaks tehtud konkreetsete riskide alusel.
2. Kontrollida, kas riskivähendamismeetmeid on rakendatud tulemuslikult ja risk on maandatud.

Kontrollisüsteemis võib mõlema eesmärgiga tegeleda ühe protsessi raames.

Ulatus

Kontrollauditi ulatus peab vastama metsamajandaja määratletud riskidele. See tähendab, et audit võib käsitleda ka üksnes määratletud riskiga valdkondi, mitte aga muid. Auditi nõuete ja audiitorilt nõutava pädevuse kehtestamisel on see oluline.

Auditi ulatuse määratlemisel tuleb kindlaks määrata:

- MMÜd, milles toimuvat tegevust peab muutma;
- määratletud riskiga valdkonnad ja nendega seotud tegevused, mida tuleb seetõttu hinnata;
- auditi käigus vajalikud kontrollkäigud; kontrollkäigud olenevad hindamisega hõlmatud MMÜde asukohast ja arvust ning audiitorirühma koosseisust.

Ettevalmistused

Auditiks valmistumine peab olema igal juhul hoolikalt kavandatud ja kõigi asjaomaste isikutega läbi räägitud.

Olenevalt riskidest ja metsamajandaja töötajate rollist tuleks enne kohapealset auditit ette valmistada järgmine:

- dokumenteeritud protseduuride kättesaadavus
- dokumendid ja süsteemid, mis tõendavad riskide vähendamiseks võetud meetmeid
- vastutavate töötajate andmed
- asjakohased MMÜd / kohad ja tegevused metsas, mida tuleb hinnata

- asjakohaste metsamajandamistöödega seotud ametlikud dokumendid (metsamajandamiskava, kaardid, litsentsid jm)
- dokumendid, mis tõendavad vastavust asjakohastele õigusaktidele ja eeskirjadele.

Hindamisnõuded

Puidu päritolumetsade kontroll käsitleb määratletud riske, mis on metsamajandusettevõttes kindlaks tehtud.

Metsamajandajate kontrollimisel olulised seaduslikkuse valdkonnad on esitatud NEPConi LegalSource'i standardi² 1. lisas.

Kauplemist ja transporti käsitlevad nõuded: Kauplemise ja transporti suhtes kehtivad nõuded on esitatud LegalSource'i standardi 2. lisas.

Kui ettevõttes käideldakse puitu, mis on pärit muudest allikatest peale metsamajandusettevõtte enda, võib tarneahela kontrolli süsteemi (puidumääruses: järelevalveahel) rakendamiseks kasutada tarneahela üldstandardit (NC-STD-02).

Hindamise käigus kinnitage, et metsamajandaja vastab nõuetele kõigis asjakohastes seaduslikkuse küsimustes, mis on riskihindamise käigus liigitatud määratletud riskide hulka. Seaduslikkuse kategooriat, millele on kinnitatud madal risk, ei ole vaja hinnata.

Kui kontrolliga tuvastatakse ettevõttes sellised kohaldatavate õigusnormide rikkumised, mille suhtes ei ole võetud riskivähendamismeetmeid, peaksite koostama kava nende probleemide viivitamatuks lahendamiseks.

Puitu, mille päritolualadel on kindlaks tehtud kohaldatavate õigusnormide rikkumine, ei tohiks müügiks turule lasta.

Audiitori pädevus

Auditi usaldusväärsus oleneb auditeerijate pädevusest.

Oluline on, et audiitoril oleks põhjalikud teadmised süsteemist ja standardist, mille alusel auditit tehakse. Õigusaktide nõuete ja õigusliku tausta tundmine on samuti väga tähtis.

Audiitori pädevus hõlmab järgmisi aspekte.

- Auditi põhimõtted, toimingud ja võtted:* audiitor peab suutma kohaldada iga auditi puhul asjakohaseid põhimõtteid, toiminguid ja võtteid ning tagama, et auditeid tehakse järjekindlalt ja süsteemselt.
- Juhtimissüsteem ja alusdokumendid:* audiitor peab mõistma auditi ulatust ja kohaldatavaid auditeerimisnõudeid.

² NEPConi LegalSource'i standardis esitatakse LegalSource'i skeemi nõuded seaduslikult üles töötatud puidu tootmise ja sisseostmise kohta. Selle alusel hinnatakse ja sertifitseeritakse nõuetekohase hoolsuse rakendamist seadusliku puidu sisseostmisel. Standardi saab alla laadida siit: www.nepcon.org/legalsource-standard

- c) *Organisatsiooniline taust:* audiitor peab mõistma organisatsiooni (või auditeeritava) tegevuse tausta. Selle valdkonna teadmised ja oskused peaksid hõlmama järgmist:
- o organisatsiooni suurus, struktuur, juhtimine, funktsioonid ja seosed,
 - o üldised äriprotsessid ja nendega seotud terminid, ning
 - o auditeeritava kultuuriline ja sotsiaalne taust.
- d) *Kohaldatavad õigusaktid ja muud valdkonnas olulised nõuded:* audiitor peab tundma ja töös arvestama nõudeid, mida kohaldatakse auditeeritava organisatsiooni suhtes. Selle valdkonna teadmised ja oskused peaksid hõlmama järgmist:
- o kohalikud, piirkondlikud ja riiklikud seadustikud, õigusaktid ja eeskirjad,
 - o lepingud ja kokkulepped,
 - o rahvusvahelised lepingud ja konventsioonid, ning
 - o muud nõuded, mida organisatsiooni suhtes kohaldatakse.

Vastavushindamine

Nagu eespool osutatud, oleneb konkreetsete nõuete kohaldamine määratletud riskidest ning hinnatava üksuse tüübist. LegalSource'i standardi 1. lisa sisaldab kontrollitunnuseid, mida tuleb hinnata iga konkreetse seaduslikkuse nõude tüübi puhul.

Oluline on, et vastavust kohaldatavatele õigusaktidele hinnatakse ja tulemused dokumenteeritakse. Iga nõudele mittevastavus tuleks fikseerida ning määrata konkreetset nõutavad parandusmeetmed ja vastavuse saavutamise tähtaeg.

Aruanne

Kontrolli tulemused tuleks süstemaatiliselt ja selgelt dokumenteerida.

Lühidalt

Seadusliku puidukaubanduse toetamine

Seadusliku puidukaubanduse toetamine on NEPConi juhitud ühisprojekt, mille eesmärk on toetada puiduga seotud Euroopa ettevõtjaid teadmiste, töövahendite ja koolitustega ELi puidumääruse nõuete kohta. Kasutatava puidu päritolu teadmine on kasulik nii metsale kui ka äriks. Ühisprojekti rahastatakse ELi programmist LIFE ja Ühendkuningriigi valitsuse antavast Ühendkuningriigi abist.

Lühidalt

Soja, palmiõli ja veiste vastutustundlik hankimine

Soja, palmiõli ja veiste vastutustundlik hankimine on projekt, mille eesmärk on Taani ettevõtjate hulgas teadlikkuse ja suutlikkuse arendamine, et vähendada sotsiaalsete ja keskkonnaprobleemide riski seoses palmiõli, soja ja veiste hankimisega arengumaadest. Projekti juhib NEPCon ja rahastab Taani välisministeeriumi välisabiagentuur DANIDA.

NEPCon (Nature Economy and People Connected) on rahvusvaheline mittetulundusorganisatsioon, mis edendab jätkusuutlikkuse süvalaiendamist ja suutlikkust. Arendame koos partneritega lahendusi loodusvarade ja kliima kaitseks.

NEPCon | www.nepcon.org | info@nepcon.org